

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Kiálts! Mit kiáltsak?

Sok a kiáltani valónk. A magyar református lelkipásztornak tömérdek mondanivalója van most gyülekezete számára. Az Úrnak 1930. évében ez adventi napokban jóval több a mondani valónk, mint volt valaha. Mindent elmondhatunk. Az advent különben is nem a néma hallgatásnak, hanem a legértékesebb és leggyönyörűsebb isteni üzenetek prédikálásának áldott ideje. Nem szabad elhallgatnunk semmit sem. Evangéliumi hitünk őszinteségével, a prófétai lelkek bátorságával rá kell világítanunk református hitéletünk minden jelenlegére, mert az advent a fájó sebek, a halált okozó bűnök feltárásának és megmutatásának is a legalkalmasabb időszaka. Csak a fogyatkozások és a fogyatékosok teljes megismeretetésével támaszthatunk adventi vágyat, örömet és elszántságot az emberi szívekben a megsegítésre, a gyógyulásra és megbékülésre.

Jólesően, boldog örvendezéssel beszélhetünk azokról a lelki vágyakozásokról és megmozdulásokról, amelyek különösen az utóbbi tíz esztendő alatt már gyümölcsöt is termettek. A missziói munkások buzgó és odaadó fáradozásokkal tagadhatatlanul már sokat egyengettek az Ő ösvényén a kietlenben. Szólhatunk a felől is, ami még mindig hiányzik, de aminek meg kell történnie, minden tékozlónak hazatéréséről, mert különben a fejsze a fák gyökerére vettetik és kivágattatik. Mennyi sok drága alkalom az önvizsgálatra, a büntudat felébresztésére és a bűnbocsátó szeretetet nyújtó isteni kéz meglátására és megragadására. Lelkipásztori tisztünknek s örállói megbízatásunknak szám-talan tanujelét adhatjuk most, ebben a reménytelennek látszó adventben azzal, ha adventi kiáltásunknak erőteljes és meggyőződésből fakadó beszédével megérthetjük azokkal, akiknek gondozása reánk bízott, hogy az Isteni Szeretet most is alá száll és mindenhová betér, ahol hideg jászol helyett, a szívekben készítenek helyet számára.

Anyagiakban szegény ez az advent, szükösnek ígérkezik a karácsony. Bizonyára azért,

mert meg akarja tudni az Atya, hogy ebben a milieu-ben is illő tisztelettel és változatlan szeretettel tudjuk-e fogadni az Ő Fiát. Ebben akarja próbára tenni református hithűségünket, egyházunkhoz való ragaszkodásunkat és samaritánusi szeretetünket. Bizonytal azért lesz az idei karácsonynak annyi sok szegénye, hogy minél több gazdagnak adassék alkalom aranyának, tömjénjének és mirrhájának a megmutatására és felajánlására. Valóban azért lesz földiekben szegény a mostani karácsony, hogy minden külső fénynek, pompának és vigadozásnak elhalványulásával és elmaradásával egyszer már a jászolbölcsőnél tölthessük a szent ünnepet és itt odaadóan foglalkozhassunk a karácsony benső tartalmával, jelentőségével és lelki javival. Az első karácsony is nagyon szegényes lehetett külsőleg pólyarongyaival, jászolbölcsőjével, és belőle áradt szét a legnagyobb ajándék, a szabadító kegyelem, tehát mégis csak gazdag volt, mert a Gyermeke szép, ékes és drága vala. Ma is az, ékes és drága. Karácsonyi készülődésünket meg ne zavarja a fenyegető szükség, a kilátástalan jövő. Egyetlenegy, amivel ezekben a napokban nagyon behatóan és nagyon komolyan kell foglalkoznunk: az Ő útjának egyengetése, lelkünk házának kitakarítása, a bűn által megtépett ruhának felváltása azért, hogy ha jön és kopogtat, úgy fogadjuk Őt, amint kell, amint az hozzánk, református keresztyén emberekhez illik.

Kiálts! Mit kiáltsak? Lelkipásztor testvéreim, Isten adventi üzenetének elhívott és megbízott hirdetői: ezeket kiáltsuk.

Dr. Szász Imre.

A lelkipásztorok továbbképzése.

Fojtogató gondok ülnek a parókiákon. Kicsinyeken és nagyokon, „soványokon” és „zsírosokon” egyformán. Úgylátszik, visszahozhatatlanul letűnt egy majdnem hitregei messziségbe nemcsak az egykor oly sokat emlegetett idyllikus csöndjük és békességük, de leg-alább viszonylagosan nyugodt megélhetést,

szüksős, de biztos kenyeret adó voltuk is. Nem bántóan időszerűtlen-e ebben a helyzetben a brutális anyagi gondok harapófogójától tépett, az egyházuk, iskolájuk és családjuk létfontartási harcában egyformán a végkimerüléshez közel jutott lelkipásztorok tudományos továbbképzéséről elmélkedni?

Természetesen fölvetődő kérdés ez, amelyre azonban az igazi magyar református lelkipásztori lélek — amíg csak egyáltalán a föl ismerhetetlenségig ki nem vetkőzik önmagából — épp oly természetesen kell, hogy megadja a *nemleges* feleletet. Sőt, ha jól meggondoljuk, valójában éppen ma és éppen ebben a helyzetben van különösen nagy szükség erre a nemleges feleletre, a lelkipásztorok továbbképzése égetően és halaszthatatlanul szükséges voltának elismerésére. Éppen ma, amikor a továbbképzés legközvetlenebb és legalkalmasabb útjámódja, a megfelelő tudományos irodalom beszerzése és állandó, alapos, egyénekenkénti tanulmányozása elé, a legkritikább kivételektől eltekintve teljesen és nagyon sokáig elháríthatatlan akadályok tornyosulnak — *éppen ma* kell nagyon erőteljesen hangoztatni, hogy a továbbképzés biztosítására vannak más, talán kevésbé mélyreható, de gyakorlatilag épp oly hasznavehető utak és módok is, amelyek kevés vagy semmi költséggel sem járnak és a lelkészek szellemi színvonalának fenntartására, sőt emelésére mégis kiválóan gyümölcsözteszethetők.

Ezeket az utakat és módokat világítja meg dr. Vass Vince, a magyar református lelkipásztori karnak egyik erre legilletékesebb tagja, abban az igen pompás előadásában, amely az ideai ORLE-konferencián hangzott el és amelyet

most a Református Igehirdetőben azok is olvashatnak, akik meghallani nem voltak szerencsések.

Szeretnők kivonatossan az egészet ismertetni, mert nagyon megérdemelné. Szeretnénk egyes megállapításaihoz méltányoló és továbbfejlesztő kommentárokat is írni, mint például ehhez a nagyszerűen igaz meglátásához, hogy a magyar református lelkipásztorok igen nagy többségének „újságíró-theologia” az egyik legfőbb szellemi tápláléka és ma kényszerűleg alig is lehet más. De, sajnos, nincs terünk a kommentáláshoz és azért lényegileg csak egy kiegészítő megjegyzésre kívánunk szorítkozni.

Vass Vince a mai nyomorúságos helyzetben a következő lehetőségeket látja a lelkipásztorok továbbképzésére: 1. Az önképzés, amelyhez viszont szükséges a Theologiai Szemle programjába időnkénti áttekintő összefoglalások felvétele, továbbá a Theologiai Lexikon, valamint tervszerű tudománypolitika teremtése, a parókiális könyvtár továbbfejlesztése, egyházmegyei könyvtárak létesítése, ill. kibővítése, több lelkipásztor összeállása könyvek, szaklapok beszerzése érdekében. 2. Egyházkerületi, egyházmegyei és lelkészkerületi összejöveteleken tudományos előadások és megbeszélések tartása. Ami a továbbképző, kétháromhetes tanfolyamok rendszeresítését illeti az egyes theol. főiskolák székhelyén és kebelében, Vass Vince ez iránt erős kételyeket táplál, főképp a mai anyagi lehetőségek, illetőleg lehetlenségek szempontjából, amelyek egyformán sujtják a lelkészeket és a lelkészképző főiskolákat.

Mindebben nagy igazsága van és nagyon

TÁRCA

Otthoni jegyzetek.¹

(Az ORLE balatonalmádi konferenciája után.)

Mily sok egyforma gondolkozású ember gyűlt össze Almádiban! Alig van még testület a tanítóknak kívül, amely annyira össze volna hangolódva, mint az ORLE. Hogyne, hiszen mindennapi közös olvasmányaik: a Biblia s az egyházi lapok!...

Nagyon érdekes volt az, hogy a Balatonvidéki ekklézsiákban az ORLE tagjai, felkérésre, predikációkat tartottak s mikor összeverődtünk s egymás textusát tudakoltuk a megadott közös téma felől, a legtávolabb lakóknak is az volt a textusok, ami a mienk. Egy tehát a lélek.

Azt hiszem, hogy még a politikai napilapjaink is ugyanazok Tiszántúl—Dunántúl!...

*

¹ Anyagtorlódás miatt sokáig nem közölhattük. Azonban kedves hangulata és emlékezése olyan érték, amelytől nem szívesen fosztanók meg olvasóinkat. Szerk.

Az ORLE konferenciáinak vannak érdekes igen jó alakjai. Egyik-másik hiányzott most, de ott volt mindnyájunk *Miskája*, az örökké derűs, sutlogó *Baja*, aki mindenkit ismer s akinek mindenki *János* s akit üldöznek a.....

Ott volt a pompás szentesi, azaz hogy *Böszörményi Jenő*, kinek már a megjelenése is kész hangulat, napsugaras kedély... És *Szilágyi Bélát* ki ne ismerné, aki annyira belejött már a dolgába, a háznagyi hivatalba, hogy jóakarói szerint nyugdíjat érdemelne, akit a felvonulásokon nemzetiszín-szalagos Bibliájával nem egy jámbor vidéki nézett már Baltazárnak!... Meg Görömbeinek...

De elég! A drávaiványi *Koszó János* tréfaíró s a makkoshotyikai kollega palástjáról mindenki tud! (A kecskeméti konferenciakor elveszett s egy jobb találtatott helyette!...)

*

Nagyszerűek az ismerkedési estélyek, melyeknek csak annyi közük van nevükhöz, hogy az ismerősök ott tudják meg egymásról, hogy ők is ott vannak. Egymás mellé ülnek s ilyenkor új ismeretséget dehogyan kötnek, csak később. Itt mondom el azt, hogy egyéb költséggel

örvendetes, hogy az ő illuziómentes tiszta látása még ebben a mostani lehetetlen helyzetben is mennyi lehetőséget talál a továbbképzésre. És igazat kell adnunk neki abban is, hogy a theol. főiskolák székhelyeitől távol lakó lelkipásztorok számára manapság csakugyan leküzdhetetlen, vagy csak képtelenül nagy áldozatok árán leküzdhető nehézséget jelentene egy két-háromhetes továbbképző tanfolyamra a theologiai központba bevonulni és ott a maguk zsoldján vitézkedni.

Azonban itt ne felejtkezzünk el valamiről. Ezek a nehézségek nem mindenkire nézve egyformák. Például, hogy csak a debreceni és tiszántúli viszonyokat vegyük: Szatmár, Bereg, Bihar, Békés vármegyéknek különösen a trianoni határral érintkező széleiről ma bizonyára a lehető legkevesebben tudnának lelkészi továbbképző tanfolyamra Debrecenbe az év akármelyik szakában is két-három hétre bevonulni. Útiköltség, szállás, élelmezés egyaránt a lehető legsúlyosabb probléma volna rájuk nézve. Azonban másfelől: az ekkleziáknak milyen szép koszorúja helyezkedik el Debrecen közvetlen közelében. Ezeknek a lelkipásztorai minimális költséggel vállalkozhatnának ma is arra, hogy két-három héten át reggeltől délutánig résztvegyenek egy ilyen kurzuson. Hány kisdíák csinálja ezt ma egész iskolai éven át! A különben is csekély napi vonat költség terén bizonyosan lehetne kedvezményt is kiszorítani, az élelmezés megoldására ott van a régi jó tarisznyarendszer, amire különben is csak egy jó alapos hideg villás (helyesebben bicskás) második reggeli érdekében volna szükség, a meleg ebédet — angolosan — délután 4—7 óra tájban már

kiki a saját asztalán ehetné meg és a napközben felmerült kurrens dolgai ellátása után a saját ágyában pihenhetné ki másnap reggelig vagy hajnalig a továbbképzés fáradalmait.

Azután: ne feledjük, hogy Debrecenben magában 70—80 a palástos atyák és atyafiak száma, akikre nézve ezek a minimális nehézségek sem forognak fenn s akik elvégre, noha mint lelkészek, lelkésztanárok, vallástanító lelkészek, segédlelkészek stb. egyként erősen be vannak is fogva, egy kis jóakarattal könnyen be tudnák évi programjukba illeszteni — pláne, ha nem is évről-évre, hanem mondjuk három évenként ismétlődő dologról volna szó — a helybeli továbbképző tanfolyamon való részvételt.

Teljesen ugyanez a helyzete a budapesti és budapestkörnyéki gyülekezetek még sokkal hatalmasabb palástos táborának. És tudtommal a másik két főiskola székhelyének is nagyszámú református ekkleziából álló közvetlen környéke van.

Vagyis: ha már a mai kegyetlen időkben nem juthat mindenkinek egyformán a továbbképző kurzusok áldásából, jusson legalább azoknak, akik legkevesebb vagy a semmivel határos nehézségek árán tudnak hozzájuk férni.

Én senkinek a megbízásából nem beszélek, egyedül csak a magam nevében. De arról *ab invis* igen erősen meg vagyok győződve, hogy pl a debreceni egyetem hittudományi karának minden egyes tagja, sőt még a más karokbeliek közül is nem egy, bármikor a legnagyobb örömmel és készséggel ülne le tárgyalni egy ilyen továbbképző kurzuson való részvételéről, ha egyszer ez iránt komoly vágy és konkrét alak-

nem volt annyi baj, mint a jelentkezési díjjal. Ezt mindnyájan sokalltuk s jövőre kevesebbnek kívánjuk lenni. De félok, hogy akkor meg az ellátási díjakat kell magasabbra kontemplálni!...

Igy aztán a rév nyeresége nivellálódik a vám veszteségével... *

Nem egy szellemes társunk jegyezte meg a nagyszerű polgárdi palástos felvonulás után, hogy ettől a naptól kezdve új időszámítás lesz *Polgárdiban!*...

De én azt hiszem, ez így van Keeskeméten, Böszörményben és Miskolcon is. És ez jól van így. De az nem jól van, hogy a kényelmi díjakat nem szedték be a palástot otthonhagyóktól. A kényelmesek azt mondják, hogy ők épp a Kálvineum érdekében nem hoztak palástot, de nem kérték tőlük a pénzt... *

Jók ezek a seregszemlék, szellemi tornák, ügybuzgóságok, lelkigyarapodások, barátságkötések. Magukról megfélemezők már nem... nem... nem igen akadnak. (Nagyon helyes, hogy a zenészeket leintették!)

Az ORLE konferenciáit nem pótolják sem a Bethániac, sem a Rádayuccai theológiac, sem a belmissziói, sem az ifjúsági konferenciák. Azok természetesen mások (a maguk nemében kiválóak) és áldásosak, de mégsem az ORLE-é!...

Helyes kívánság és elgondolás az, hogy a vallástanító-lelkészek ügyei az ORLE közös konferenciáin együtt is tárgyalassanak. Ne legyenek ők se mostohagyermekünk, illetve testvéreink. Egyenlő tisztelet, egyenlő elbánás nekik minden tekintetben! *

Megható és minden dicséretre méltó, hogy a papnék mily komolyan veszik az ő külön gyűléseiket. Milyen igazán ékesen szólóak akadnak közöttük (Kovácsné Huszár Jolán, Halka Sándorné), pedig nem gesztikulálnak, nem mimikáznak, minden páthosz nélkül a szívük beszél.

Milyen okosan tették a Kálvineum emberei, hogy e drága intézményekről velük külön is tárgyaltak!...

Csak így tovább — tovább!

(Szamoskér.)

Kósa Béla.

ban jelentkező kívánság nyilvánulna meg az érdekeltek részén.

Mert: akármilyen magasra (és pedig megérdemelten magasra) értékeljük az egyetemi, vagy akadémiai theol. professzoroknak azokat a szolgálatait, amelyeket a legkülönbözőbb alkalmakkor tartott egyes beszédekkel, előadásaikkal, igehirdetéseikkel stb., stb. végeznek az egyházuk érdekében székhelyükön, vagy a vidéken — a dolog mégis csak úgy áll, hogy az iskolájuk falain belüli docensi munkakörükön túl kétségtelenül a lelkészársaik továbbképzése érdekében magukra vállalt áldozatos és önzetlen munkásságuk volna a lehető legszebb, sajátos elhivatásuknak legmegfelelőbb és értékben semmi mással össze nem hasonlítható egyházi szolgálatuk.

Tessék alkalmat adni rá.

R. I.

KÖZÉLET

Az ifjúsági munkák jelentőségéről.

Beszéd a berettyószentmártoni leventeház felavatásán 1930. október 4-én este.

Igen tisztelt Közönség! Kedves Leventék!

Nem hiszem, hogy azok között, akik ezen az ünnepélyen megjelentek, akadna csak egyetlen ember is, aki be ne látná, hogy ez a mi korunk egy vajudó kor. Bármerre menjünk, mindenfelé hallunk panaszokat, látunk elégedetlen embereket és tapasztalhatunk törekvéseket, amelyek a helyzet javítását célozzák. A világ nyugtalan, az emberiség békesség nélkül való.

Az eszményekért küzdő emberek aztán nem egyszer ijedten döbbennek arra, hogy a létért való súlyos küzdelemben eltörpül vagy talán egészen megsemmisül az érzék annak meglátására, hogy éppen a mai nehéz időkben intézik a legnagyobb támadásokat a vallás és a nemzet ellen a hitetlenség és nemzetköziség oldaláról. Az egész keresztyén művelődés veszedelemben forog, véle állnak vagy buknak olyan maguktól értetődőknek s örökké-valóknak hitt intézmények, mint amilyenek a család és magántulajdon.

Merészség lenne azt állítani, hogy a hitetlenség és nemzetköziség újkeletű ok. Évezredekkel ezelőtt megírta a Zsoltárok költője (14. r. 1. és az 53. r. 2. verseiben). „Azt mondja a balgató az ő szívében: Nincs Isten...“ Az is ősrégi mondás: „Ubi bene ibi patria“ „ott van a hazánk, ahol jó dolgunk van“. De az kétségtelen, hogy a hitetlenség és nemzetköziség soha még olyan szervezeten és rendszeres harcra készen meg nem jelent a világ történelmének színpadán, mint éppen napjainkban.

Nagyon megérthető tehát, hogy mindazok, akik meglátták korunknak ezt a nagy kérdését, hogy t. i. „vallásos tartalmú nemzeti művelődés“ vagy „hitetlen nemzetköziség“,

személyszerinti megbízást éreztek arra, hogy a védekezés módját megkeressék s megtalálva: a helyesnek látszó úton járjanak. S milyen csudálatos tapasztalni azt, hogy szerte az egész világon követték a rég hangoztatott, de talán még ilyen parancsoló valóságossággal elő nem lépett jelszót: „az ifjúságé a jövő“. Nagyarányú fejlődésnek indultak a már hosszú évek óta működő felekezeti ifjúsági munkák és a cserkészlet. Itt ott újak születtek, mint Magyarországon is a levente-intézmény. Valóban meglepő azután, hogy ezek az ifjúsági munkák általánosságban ugyanazt a célt tűzték ki maguk elé: t. i. az ifjúság vallásos és nemzeti tartalmú lelki, szellemi és testi nevelését. Már most csak a kivitelnél kell arra ügyelni, hogy egyik irányú nevelés se szorítsa háttérbe a másikat, mert csak a hármas irány kiegyensúlyozott egybekapcsolása eredményezheti, hogy világnézeti áramlatok között biztosan tájékozódó, értelmes, erős és ügyes embereket neveljünk.

Igen tisztelt Közönség! Kedves Leventék! Ha van nemzet, amelynek ilyen polgárookra van szüksége, akkor elsősorban a magyar az. Nem szabad abban a hiedelemben ringatni magunkat, hogy a megpróbáltatások már véget értek, hiszen könnyen meglehet, hogy az eljövendő évek megsokasítják bajainkat. Nagyon-nagyon szomorú lenne, ha a tornyosuló nehézségek között elveszíténők a hitünket is, amely megtanít bennünket Istenben bízni. Ha az emberi bűn helyett Istent vonnók nevetséges emberi göggel felelősségre s harangjaink lágy, édes szavára alázatos ima helyett, átok kelne ajkainkon. Ha megszorodnának azok az emberek, akik gyűlölik a gyermeki szájnak Istent magasztaló énekét s el tudják képzelni a magyar rónaságot égető templomtornyok nélkül.

S mi lesz Magyarországgal, ha fiai szívéből kihál a hazaszeretet? Ha kicsiny éltünk óriásinak hitt gondjai úgy elfoglalnak bennünket, hogy idegen rabigában sinylődő testvéreink jajkiáltásait nem tudja felfogni a szívünk? Ha folyton azon siránkozunk, hogy nehéz a megélhetés s elfelejtkezünk arról, hogy a trianoni palotában kötötték guzsba a magyarságot, az ott reánk rakott bilincsek nyomoritják életünket? Ha orcapírulás és ökölbesorított kezek nélkül tudunk elmenni az új határok mellett s nem készülünk arra, hogy minden áron, még ha egyszer mindnyájunknak el kell is menni, de lemoszuk ezt a gyalázatot a magyar névről?

Igen tisztelt Közönség! Kedves Leventék! Beláthatják mindnyájan, hogy nem kicsiny feladat az, amelyik reánk s különösen ifjúságunkra vár. Minden körülmények között, még akkor is, ha emberek tömegei, talán egész országok nem hinnének is, megtartani a nemzet és egyesek Istenben vetett hitét s felemelni, újra nagyvá tenni a magyar népet. A feladat óriási, felkészülés nélkül nem lesz miénk a diadal!... Mit tegyünk tehát?... Az idősebbek nyujtsanak erkölcsi s ha kell, anyagi támogatást is az

ifjúsági egyesületeknek. Tegyenek meg mindent, hogy egy testben-lélekben erős nemzedék nőjjön fel. Mindenekfelett pedig szeressék ifjainkat. Mutassanak utat, jó példát nekik. A tapasztalat azt mutatja, hogy az ifjúságba befektetett tőke a leggyümölcsözőbb.

Te pedig, szeretett levente ifjúság, becsüld meg s használd ki azokat az önképzési alkalmakat, amelyeket kínálnak neked. Az élet, benne az ifjúság ideje oly hamar elmúlik, mint egy elröppenő álom. Az elszalasztott, eltékozolt órákat nem lehet visszahozni. Ne felejtse el, hogy életed nemcsak a tiéd, hanem Hazádé is s hogy dolgaidról egyszer, vagy akarod vagy se, számot kell adni. Hidd el, nagy szent hiedelemmel higgyed, hogy éppen a te áldozatos életed nyomán fog kivirulni egy jobb kor s támad fel egy boldogabb, mert hívőbb Nagy-Magyarország!

Dr. Kiss Barnabás.

Kivel törődünk, ha saját gyermekeinkkel sem, az árvabélyegakecióban?!

MISSZIÓ

Amerikai levél.

Cleveland, 1930 nov. 14.

Végefelé járó amerikai missziós körútam egyik legjelentősebb állomásán vagyok Clevelandban, honnan már csak azért is illő dolog, hogy levelet küldjek Debrecenbe, mert ezt a hatalmas nagy és szép várost amerikai Debrecennek nevezték el rég idők óta. Méltó az elnevezés. Némelyek szerint 75—80 ezerre tehető az itteni magyarok száma. Nekünk magyar reformátusoknak itt állott első templomunk, itt alakult első gyülekezetünk. Voltam is ebben az első templomban, mely ma a vasárnapi iskola céljait szolgálja csupán, míg ugyanazon telek előterében áll a hatalmas szép nagy templom, melyben szolgáltam is. De most már ez a templom is szűk. Erről a környékről a magyarság is elköltözött; időközben hatalmas töltésekre vasúti pályát építettek a közelbe s ennek zaja rémesen behat a templomba. Ezért a gyülekezet, a magyarság mostani lakóhelye központjába, egyik igen előkelő útvonal kiemelkedő dombos saroktelkét megvette, a tervet elkészítette s jövő tavasszal kezdik az új templom építését, modern termekkel, vasárnapi iskolai helyiségekkel s óriási tornateremmel.

Clevelandi szolgálataim ideje úgy volt kitervezve, hogy egy időbe essék az az amerikai református Lelkészegyesület közgyűlésével, amelyen szerencsés lehettem részt venni s a lelkésztestvérek színe-javával megismerkedni. Ugyanekkorra volt aztán kitűzve annak a negyvenéves jubileuma, hogy az amerikai Reformed Church védő szárnyai alá fogadta s szeretettel

támogatja az Amerikában élő magyar reformátusságot. Eljött az ünnepélyre Philadelphiából Schaeffer dr., a Ref. Church főtitkára, a debreceni egyetem díszdoktora, a magyarság melegszívű barátja s nagy jóltevője. A templomi ünnepély keretében hatalmas beszédet tartott, melyben kifejtette, hogy a magyarság hozta Amerikának, a bevándorló népek között, a legnagyobb lelki értékeket s ő legbensőbb barátait mindenkor a magyarok között találta meg... A többi ünnepi szónokok pedig rámutattak arra, hogy a Reformed Church magyar-barátságának mily kiszámíthatatlan áldásait köszönhetik; a szemmel látható jótétel számokban úgy fejezhető ki, hogy átlag évi 75 ezer dollárt költött a Ref. Church a magyar egyházakra, annak hangsúlyozásával, hogy autonómiájukat, nyelvüket, szertartásaikat sohasem érintette, sőt a magyar református egyházak képviselőit a maga egyházkerületeibe alkotó tagokként befogadta. Ezenkívül a Ref. Church jótételeinek látható jele a lancasteri magyar szeminárium s abban a magyar tanszék fenntartása.

Nagy örömmre szolgál, hogy ezen a szép ünnepen részt vehettem s különösen nagy és hálás köszönetet mondok a Szerkesztőségnek, hogy e szerény kis megemlékezésnek lapjában helyt adott.

Uray Sándor.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Amiből élünk?!

Szerencsétlen országunk nyomorult gazdasági helyzete, azt hiszem, egyetlen társadalmi osztályt sem sujtott oly keményen, mint éppen a református lelkészét. Kicsi földfizetés, kevés kongrua, némi stóla: ez a lelképásztori munka világszerinti ellenértéke. S ma úgy állunk, hogy éppen az, mely legtöbbet jelentett, a megélhetésnek mintegy alapjául szolgált: a föld — a legkevesebbet ér és jövedelmez. Nem jó elgondolni, mit csinál ma a református lelkész, akit az Isten gyermekekkel áldott meg s ezek a gyermekek kinőttek már az elemi iskolás sorból. Mint nagy ijjesztő jelenik meg a tanítási költség; tekintet nélkül arra, van-e, nincs-e, gyermekenként a 60—70 pengőt havonként bizony le kell fizetni, ha azt akarja, hogy gyermeke a társadalom rohanó, tülekedő forgatagában, ha nem is éppen hófehér, de mégis türhető kenyeret szerezhessen majd.

Én azt hiszem, ha szegény, anyagi nyomorral küzdő lelkésztestvéreink költségvetését megnéznék, azt tapasztalnák, hogy a tanítási költségek messze felülműlják magát az összes bevételt.

Ezért van aztán az a tarthatatlan állapot, hogy falusi lelkészeink szívesen cserélik fel rendes lelképásztori állásukat a kevesebb jogokat és előnyöket biztosító városi vallástanítói állá-

sokkal. Ezért van aztán az is, hogy amikor például Debrecenben vallásitanító lelkészi állásra pályázat hirdettetett, a pályázók 60%-a paróchus lelkész volt. Helyből mégis csak könnyebb taníttatni, mint vidékről.

Mondhatom, amint érintkeztem paróchus lelkészekkel, igen-igen megdöbbenő tapasztalatra jutottam arra nézve, hogy miből él, illetőleg miből kellene a református lelkésznek, az egyetemet végzett embernek, éveken át szolgáló többgyermekes családapának megélnie, ha természetesen meg lehetne és nem volna kénytelen adósságot-adósságra halmozva, csaknem az elmerüléssel küzdenie.

A taníttatási kiadások mellett azonban még odahaza is élni kell, ruha is kell, cipő is kell, még társadalmi kötelezettségei is vannak a lelkésznek, betegség is előadhatja magát s mindezekre csak egy a felelet: miből... miből...?

Üres szalmát nem akarok csépelni, tárgyi bizonyítékok nélkül cikkenek nem hiszem, hogy több jelentősége legyen, mint egyszerű sóhajtozás és panaszkodás, éppen ezért kérelemmel fordulok lelkésztestvéreimhez, legyenek jók szerkesztőségünkhöz levélben megküldeni, miből élnek, mennyi idősök, hány gyermekük van, milyen munkásságot fejtenek ki, és mekkora az a munkatér, mely reájuk várakozik?

Szeretnék készíteni egy kimutatást lelkészeink jövedelméről, anyagi körülményeiről. Nevet, helységet természetesen nem említek.

Nagyon kérem lelkésztestvéreimet, legyenek segítségemre, azt hiszem, igazán itt van az ideje, hogy meglássák az illetékesek lelkészességünk rendkívül sanyarú helyzetét s változtassanak állapotukon, ha másként nem, az állások újra való értékelésével.

Magyar Bertalan.

*

Az adatgyűjtő munkát igen szívesen vállalja s annak nagy jelentőséget tulajdonít a felelős szerkesztő is.

Minden árvabélyeg egy-egy útlevel az árváknak a nélkülözött otthon felé.

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni kollégiumi Kántus december hó 12-én a kollégium dísztermében boldogemlékzetű *Jámbor Ferenc* kegyes alapító emlékére ünnepélyt rendezett. Megnyitó beszédet mondott dr. szentpéteri Kun Béla rector magnificus, a Kántus felügyelő tanára. Novelláiból felolvasott Magyar Bertalan. Énekszámok, szavalat egészítették ki — a Kántus éneke mellett — az ünnepély műsorát.

Kegyes adakozók Debrecenben. Horváth János 165 négyszögöl földet hagyományozott a homokkerti templom-alap javára, Bujdosó

András pedig az Ispotálynak 1 hold 1489 négyszögöl földet adományozott.

Dr. Révész Imre egyetemi tanár Nagyatyja kéziratgyűjteményéből igen nagyértékű könyvvel ajándékozta meg a debreceni református egyházat. A könyv a debreceni lelkészkar jegyzőkönyveit foglalja magában 1780—1807-ig.

A debreceni presbiterium 5 éven át éventént 160 P segélyt szavazott meg a Kálvineumoknak.

A debreceni református főgimnázium Arany János-önképzőköre rendkívül színvonalas ifjúsági ünnepélyt rendezett december hó 6-án, a főgimnázium tornacsarnokában. Igen előkelő közönség gyűlt össze ez alkalomra, zsúfolásig megtelt a hatalmas terem. A zenekar játéka és az énekkar éneklése után Harsányi Zsolt író tartott megnyitót, mely után igen ügyes rendezésben, jól felfogott előadással Mikszáth K.—Harsányi Zs. Vén gazember c. háromfelvonásos színdarabját adta elő az ifjúság; a női szerepeket a Dóczi-tanítóképzőintézet növendékei játszották. Az ünnepélyt másnap megismételték.

Dr. Révész Imre felelős szerkesztőnk változott lakáscíme: *Magoss György-tér 14. szám.*

Adventben Zalában tilos a tánc. A zalamegyei alispán rendeletet adott ki, mely szerint a főszolgabírák adventben sem táncvigalomra, sem zárórameghosszabbításra engedélyt nem adhatnak. — Pedig tudtunkkal Zala vármegye keresztyénisége többségében nem genfi eredetű!

A tordai református leánygimnáziumot, melyet nagy anyagi áldozatok árán építettett fel Torda város magyar polgársága, mivel a nyilvánossági joga évről-évre csak pusztá ígérgetés maradt és így, mint magániskolát fenntartani nem tudták, meg kellett szüntetni. E kényszerű beszüntetés folytán Erdély magyar református népe, megint szegényebb lett egy kulturális intézménnyel.

Alapítvány Szaboleska Mihály emlékére. Temesvárott társadalmi mozgalom indult meg Szaboleska Mihály-alapítvány létesítésére, melynek kamatai egy tehetséges magyar ifjú kiképeztetésére szolgálnának.

Az egri református templom felszentelése. Annak idején sokat foglalkoztatta az egyházi sajtót és közvéleményt az építendő egri református templom, mely páratlan a maga nemében, mivel a homlokzatát díszítő kiképzés keresztet mutat. A sok áldozat árán megépített templomot december hó 7-én szentelte fel dr. Ravasz László püspök. A felszentelés szintén páratlanak mondható, amennyiben a gyülekezet nem fényes bankettet rendezett, hanem ahelyett száz szegényt vendégelt meg, — felekezeti különbség nélkül. A gyülekezetnek ezen krisztusi cselekedete példaképpül szolgálhat.

A „Szeretet”, a hevesnagykunsági református egyházmegye hivatalos lapja, januárban ünnepli fennállásának 25-ik évfordulóját. A la-

pot 25 év óta Török Imre kisújszállási lelkész, esperes szerkeszti, nagy gondnal és körültekintéssel. Vivat, crescat, floreat — további negyed, fél és egész századokig!

Lelkészmeghívás. A kakszentmártoni gyülekezet Szabó Endre lelkész lemondásával megüresedett lelkési állására egyhangúlag Óry Zoltán szatmári segédlelkészt hívta meg.

A radnallipai egyház ez évben érte el alakulásának 40. évfordulóját. De ez a nevezetes dátum a legnagyobb küzdelmek között köszöntött rá az állandóan nehéz sorban élő kis miszsiói egyházra. Most 14 hold földjét akarják elvenni, az „agrárreform” közismert címén.

A vajdácskai gyülekezet november hó 30-án iktatta be állásába új lelkészét Főző Lászlót. A lélekemelő ünnep után közebed volt, melyen legelőször a helybeli gör. kath. lelkész szólalt fel, arra kérve tisztársát, hogy a magyarságban egymással összefogva, mintaszerű felekezeti békét mutassanak fel.

Nagy István debreceni belmissziói lelkész, a diakonissza-intézet igazgatója Szegedre utazott, ahol több napot tölt. Szegedi szolgálatait a Lorántffy Zs. Egyesület munkadélutánján kezdte meg. Több délelőtti és esti istentiszteletet végez, a leánykör által rendezett templomi ünnepélyen előadást tart. A vasárnapi iskolai vezetők részére rövid tanfolyamot rendez. Vasárnap délelőtt pedig vasárnapi iskolai mintatanítást tart.

Beíratási hirdetmény.

A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetem mind a négy (református hittudományi, jog- és államtudományi, orvostudományi és bölcsészettudományi) karán a rendes beíratkozás az 1930—31. tanév II-ik félévére 1931 január hó 7-én kezdődik és bezárólag 22-ig tart.

Aki első ízben íratkozik be erre az egyetemre, valamint aki katonai szolgálat kivételével bármely más okból megszakította ezen az egyetemen tanulmányait, a felvételért az 1 P 60 filléres okmánybéllyel ellátott folyamodványt 1930 december hó 15. és 31-ike közt annak a karnak a dékánjához nyújtsa be, amely karra beíratkozni kíván.

A felvételi engedély az egész tanulmányi időre érvényes, azonban csak arra a tudománykarrá vonatkozik, melyre a folyamodó felvételét kérte.

A *felvétel iránti folyamodványt* a következő eredeti okiratokkal kell felszerelni:

- a) születési bizonyítvány;
- b) középiskolai érettségi bizonyítvány; más hazai főiskoláról beíratkozni kívánó részéről távozási bizonyítvány;
- c) erkölcsi bizonyítvány a folyamodó nemzet-hűségéről és erkölcsi megbízhatóságáról;
- d) ha a folyamodó hadiárva, ennek közhatósági igazolása;
- e) ha a folyamodó atyja harctéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt elnyerésének igazolása;
- f) közhatósági bizonyítvány folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy a szülők mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön és hol laktak azelőtt; amennyiben több helyen laktak, mi volt a foglalkozásuk régebbi lakóhelyükön?

Eredeti okiratok nélkül beadott kérvényt nem veszünk figyelembe.

Annak, aki hazai középiskolából közvetlenül óhajt beíratkozni, az erkölcsi bizonyítványt annak a közép-

iskolának igazgatója állítja ki, amelynek kötelékébe a folyamodó tartozott. Aki azonban nem közvetlenül az érettségi vizsga letétele után íratkozik be, az állandó lakóhelye közigazgatási hatósága (községi előljáróság, városokban rendőrkapitányság) által kiállított legújabb keletű erkölcsi bizonyítványt tartozik csatolni. Egyik hazai főiskoláról a másikra átlépőnek erkölcsi bizonyítványul a főiskola által kiadott távozási bizonyítvány szolgál.

Annak, aki egyetemi tanulmányait csupán egy félévre szakította meg, vagy egy félévig tanult más hazai egyetemen, újból folyamodni nem szükséges, csupán az első esetben a közigazgatási hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítványt, az utóbbi esetben a távozási bizonyítványt kell bemutatni.

A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei a m. kir. honvédelmi miniszter írásbeli engedélyével kérhetnek felvételi engedélyt és csak az a) és b) pontok alatt említett okiratokat tartoznak bemutatni.

A jog- és államtudományi karon előadott államszámveletlanra rendkívüli hallgatóként való felvétel tekintetében létszámkorlátozás nincs.

Utólagos beíratkozásra engedélyt január hó 23-tól 27-ig az illetékes kari dékán, január hó 28-tól február hó 6-ig bezárólag az egyetem Rectora adhat. Ilyen engedélyt azonban csak az nyerhet, aki igazolt betegség miatt nem tud a rendes beíratkozási idő alatt beíratkozni, vagy valamely más főiskolán azért nem volt felvehető, mert ott a létszám betelt. Az utóbbi körülményt a dékáni záradékkal ellátott eredeti kérvény, vagy a dékán bizonyítványának becsatolásával kell igazolni s a kérvényt a felvétel megtagadását kimondó határozat keltétől számított három nap alatt kell beadni.

Az utólagos beíratkozás engedélyezése iránti kérvényt az engedély adására jogosult dékánnál, illetőleg a Rectornál kell benyújtani.

Utólagos beíratkozásnak február 6-án túl rectori engedéllyel sincs helye.

Félév elején az indexnek a tanárral aláíratásáért csak az orvostudományi karon kell jelentkezni.

Az előadások a II. félévben január hó 23-án kezdődnek.

Az egyetemi hallgatók részére Debrecenben a következő *diákjóléti intézmények* állnak rendelkezésre:

- a) a Tisza István-internátus (Nagyerdei Vilmos császár körút);
- b) az egyetemi leánykollégium (Magoss György-tér 18. sz.);
- c) a Mensa Academica (Magoss György tér 18.);
- d) a református kollégiumi internátus és konviktus (Kálvin tér 16);
- e) a Szent László-kollégiumi (Simonyi-út 36/b);
- f) az Orsz. Birói és Ügyészi Egyesület internátusa (Ferenc József-út 22—24);
- g) a Mansz. Leányotthon (Széchenyi ucca 1).

A diákjóléti intézményeknél engedélyezhető kedvezményért az intézmény igazgatóságához kell folyamodni.

Az Egyetemi Diákjóléti Iroda a szegénysorsú és jóelőmenetelű hallgatók erkölcsi és anyagi támogatásával intézményesen foglalkozik s őket bármely tekintetben tájékoztatja.

A *tandij* egy félévre 102 pengő. A beíratkozásnál fizetendő díjak felől az egyetemi hirdetőtáblákon kifüggesztendő hirdetmény szolgál irányadóul.

Tandijmentesség és tandíjkedvezmény iránt a folyamodványt az illetékes karhoz címezve 1931. évi január hó 14-ig kell benyújtani a kar dékáni hivatalába. Aki tandíjmentességért folyamodik, a dékáni hivatalban kapott igazolvánnyal a rendes beíratkozási időben köteles a quaestori hivatalban magát előjegyeztetni s a mentesség tárgyában hozott kari határozatnak a hirdetőtáblán való közzétételétől számított nyolc nap alatt íratkozhatik be.

Debrecen, 1930 november hó 21.

Dr. Szentpéteri Kun Béla sk.,
e. i. Rector.

Szerkesztői üzenetek.

Három adventi vers sajnálatunkra nem közölhető. A mi lapunk ugyan nem szépirodalmi folyóirat, de azért az érzés igazsága és nemesége egymagában minálunk sem elégséges alap a közölhetőségre, ha az illető írásban a költői-ség minden egyéb, elemi feltételei is hiányzanak.

Kedves állandó munkatársainkkal tudatjuk, hogy a kéziratloródás megszűnt és így értékes cikkeiket nemcsak örömmel várjuk, de stante pede közölni is tudjuk.

TARTALOM: Dr. Szász Imre: Kiálts! Mit kiáltsak? — R. I.: A lekipásztorok továbbképzése. — Tárcsa. — Közélet: Dr. Kiss Barnabás: Az ifjúsági munkák jelentőségéről. — Misszió: Urav Sándor: Amerikai levél. — Ebből a világból: Magyar B.: Amiből élünk. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

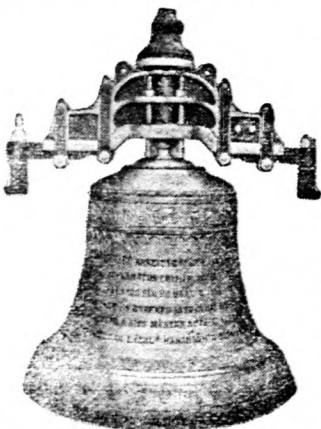
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításokon nagy arany-
éremmel kitüntetve. 1930.
évi nemzetközi vásáron
emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.

Számos egyházi elismerőlevél

**A budapesti Bazilika 7945 kilogram-
mos új harangja gyáramban készült.**

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Külön előkelőségű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—2891

Megjelent!**Megjelent!****A****Debreceni
Képes Kalendárium**

XXXI. évfolyama 1931. évre.

Kivonat a naptár tartalomjegyzékéből:

- Dr. Csűrös Ferenc: Beköszöntő az olvasóhoz.
Dr. Ballazár Dezső: Puritanizmus.
Dr. Szentpéteri Kun Béla: Gróf Degenfeld Pál.
Dr. Révész Imre: Szele György 1854—1930.
Dr. Tóth Lajos: Dr. Szentpéteri Kun Béla az egyetem rektora.
Zivuska Andor: Költeményei.
Boldisár Kálmán: Régi Debrecen.
Dr. Lencz Géza: Augusztinus.
Baja Mihály: Versek a debreceni Nagyerdőről.
Szalacsy Rácz Imre: A király sírja.
Gulyás Pál: Versek.
Dr. Veress István: A debreceni református tanító-
képzőintézet 75 éves jubileuma.
Dr. Nagy Sándor: A határper.
Kardos Albert: Kazinczy és Debrecen.
S. Szabó József: A debreceni kollégium szelleme.
Dr. Csűrös Ferenc: Emlékezés Fazekas Mihályról.
Kesztyűsné Balogh Margit: Szinán basa.
Zoltai Lajos: Debrecen város pöre a szoboszlói hajdú-
vitézekkel a Kösely-folyó felett.
Dr. Ecsedi István: A Jordán szent vízében fürödtem.
Dr. Kuthi Sándor: A városok kulturális szövetsége.
Mezei Béla: A kisfiúk cserkészete.

A Kalendárium címtára felöleli az összes köz- és magánintézményeket, nélkülözhetetlen minden ipari és kereskedelmi vállalat ügymenetében.

Tartalmazza az országos vásárok címjegyzékét. A vadászati és tilalomidő jegyzékét a különféle vad-
nemekre egész Magyarországon. Névnepok pontos kimutatását.

A Debreceni Képes Kalendárium XXXI-ik év-
folyama ma a legolcsóbb naptár. Szerkesztőbizottsága a legismertebb debreceni előkelőségekből verbuvá-
lódik.

Ára: 80 fillér.

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés Debrecen,

Ferencz József-út 26.